

Inserati se sprejemajo in veljajo trislopnostna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanj se sena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu (administracija) in ekspedicija na Florijanske ulice h. št. 19.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah šte. 25.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Kje pa je vaš program?

Vsakdanja fraza nemško-liberalnih listov je zdaj očitane, da naša iz Čehov, Poljakov, Slovencev, Dalmatincev in nemških katolikov vkup sestavljena stranka nema skupnega programa, da se ne bo mogla v vseh vprašanih zediniti, in da torej ne more postati tista vladajoča večina, na katero bi se ministerstvo naslanjati moglo. Vsak dan si kaj novega zmislijo o razporu v naši stranki, prejšno takozvano ustavoverno stranko pa predstavljajo kot nerazrušljivo celoto, ki je v vseh rečeh edina in složna.

Ne vemo, ali hočejo s tem nas slepiti, ali le sami sebe slepijo in tolažijo? Že v zadnjem zasedanju državnega zbora bili so ustavoverci needni, kajti eni so glasovali za okupacijo Bosne, eni pa zoper njo. Ta nesloga je bila tako bistvena, da tisti, ki so zoper Bosno glasovali, niso hoteli več „bošnjakov“ (tako so jih imenovali) za svoje pristaše spoznati, ter so tem protikandidate postavili pri volitvah. Pri volitvah niso imeli skupnega programa, ampak stodvanajsteri so sestavili svoj program, štajerski fortšritlerji spet svojega, klub levičnjakov pa spet svojega. Nasprotje je bilo tako veliko, da so celo ministre spodbili pri kandidaturah, tako Stremayra v Lipnici in Glaserja na Dunaji.

Zdaj pa, ko vidijo, kake velikanske vspehe je dosegla federalistična stranka pri zadnjih volitvah, hočejo zopet vso nekdanjo ustavoverno stranko v eno telo združiti. Mi pa vprašamo na podlagi kakšnega programa hočejo to do-

seči? Bolj ko uni nas, imamo mi pravico vprašati: kje je vaš program?

Vemo sicer, da jedro njih programa je bilo in ostane nemštvo in liberalizem. Tega pa niso povedali, ker so hoteli in morali naglašati tak „schlagwort“, s katerim se je dal tudi nemški del prepivalstva motiti in vabiti, kajti vsaka vladajoča stranka mora vendar izdati program, ki se za silo prileže vsem prebivalcem države, in zato so naglašali za svoj program „ustavoverstvo“. Pa ta program je že davno bil politična laž, ker so Slovenci, Moravci in Poljaki z vstopom v državni zbor ustavo priznali, ter so bili tudi ustavoverni. Popolnoma pa bo zgubila ta beseda svoj pomen, ako vstopijo še Čehi v zbor, ker potem ne bo nobenega nasprotja proti ustavi, in smešen bi bil namen stranke, braniti ustavo, ki je nihče ne napada. Še bolj smešna pa postane ta beseda „ustavovernost“ če pomislimo, da so graški fortšritlerji v svojem programu zahtevali popolno spremembo ustave, ker bi bilo kmalo potrebno, da bi sovražniki ustave branili to ustavo proti takozvanim ustavovercem.

Prepričani smo, da sedajna ustava ne bo več ugajala prejšnim ustavovercem, ker so prišli v manjšino; skušali jo bodo tako preurediti, da dobodo spet večino, hoteli bodo pomnožiti število poslancev iz mest, ter zmanjšati število kmečkih poslancev, volilno pravico velikega posestva pa odstraniti kakor so to graški „napredniki“ že izrekli. Če hočejo pa volilni red tako spremeniti, kako hočejo za tak program pridobiti glasove nemških grajščakov, da ne govorimo o poslancih federalistične

stranke? Na podlagi „ustavernosti“ tedaj ne stlačijo skupnega programa vkup.

Prevdarimo zdaj še paroli „nemštvo“ in „liberalizem“. Ako hočejo povdarjati „nemštvo“ pridejo naravno v manjšino, ker je več Slovanov, ko Nemcev v državi, in bi taka parola še bolj raznetila prepir narodov; pa tudi nemškega naroda ne dobodo celega za ta program, ker so katoliški Nemci za ravnopravnost in jim naglašanje „nemštva“ preveč po Prusiji diši, ktera je bila od nekdanj sovražnica katoliške cerkve. Ostaja tedaj le še „liberalizem“ kot skupni program, kterege bi se znali poprijeti tudi nekteri nemški poslanci. Pa ne gledé na to, da se je liberalizem v teh rokah avstrijskim narodom že močno pristudil, ne bode jim mogoče, iz liberalnih načel razkladati potrebo in opravičenost, da se Slovani in katoličani zatirajo; svojega nasilja tedaj še s figovim peresom ne bodo zakrivati mogli. Sicer je pa slovansko vprašanje toliko dozorelo, da se naše težnje ne bodo več prezirali dale, in dosedajna Stremayr-Auersperg-Lasserjeva sistema je nemogoča postala.

Le ena parola jim še ostane, to bi bil odkriti in strogi centralizem. Ta se pa ne bo prikupil nemškimi narodom, ker se bo težko od germanizacije ločiti dal; zoper pa bo tudi vsem svobodno mislečim ljudem, ker je v centralizmu zmirom nekaj absolutizma. S centralizmom bi Poljake še bolj razdražili, in jih za zmirom odgnali v tabor Slovencev in Čehov; tudi Lahi iz Tirol in Primorja bi ne bili za tako sistemo. Največ pristašev bi nemško-liberalci vendar še zbrali pod zastavo cen-

Zborovanje antropologov in prazgodinarjev v Ljubljani.

Kot poslušalca pri tem shodu zdi se mi vredno, da se za kroniko ljubljanskega mesta tudi v narodnih časnikih ohrani vsaj kratko poročilo, ker je bilo to zborovanje vsakako važnejše in se je dokaj povzdignilo nad navadna zbirališča raznih društev, kakor ognjegascev, turnarjev, filharmonikarjev itd. Ne oziraje se na to, kdo je ta shod sklical in zakaj, kakor bi se bila znana oseba hotela maščevati za svoj propad, ker bi bila to gotovo plemenita osveta, ne glede na skupne obede in izlete, kjer si je grmansko srce že lahko večji dušek dalo, ne oziraje se na pozdrave, ki so jih tu in tam starinoslovcem izustili oficijelni zastopniki dežele in mesta, po katerih, se vé, bi starinoslovci lahko sklepali, da se znajdejo na nemških tleh in omenivši, da se je menda celó „Laibacherca“ jezila, ker se je pri prihodu učenjakov tako malo inteligence — razun prof. Valente, W. Vossa in učitelja Linharta iz proforskih krogov nobenega ne našteje — zbralo za slovesen sprejem: zabilježim samo vednostne obravnave v redutni dvorani.

V ponedeljek 28. julija okrog 9. ure se je zbralo odličnega občinstva od 150—200 glav v lepi dvorani, kjer se shaja ob zasedanju kranjski deželni zbor. Ob strahih so bile razpostavljene starinske izkopanine, najdene pri Šmarjeti na Dolenjskem in na Vačah pri Litiji. Muzealni kustos Deschmann (oprostite, da pišem ime po nemško, kakor on) pozdravi navzočno občinstvo, sosebno zunanje zastopnike. Dunaj jih je menda poslal 17, med temi dvorni svetovalec F. vitez Hochstetter, oskrbnik dvornih muzejev, dr. Much, W. Obermüller, etnografski pisatelj, benediktinec dr. Neumann, arheolog, J. Karabacek, numismatik, dr. Neuda, advokat, vitez Hauer, dr. Arneht itd. Zastopana je bila Štajarska, Koroška, Primorska, Hrvatska, po raznih gg.: kakor grof Gundaker, Wurmbbrand, pl. Gurliitt, prof. arheologije na graškem vseučilišču, kapitan Burton, angleški konzul v Trstu, obiskovalec Nilovih virov, vitez Tomasini, botanik iz Trsta, dr. Šimun Ljubić, vodja narodnega muzeja zagrebskega itd.

Predsednik Hochstetter omeni, da je pri nas vednost, ktero antropologi gojé, še mlada, dasiravno ima Avstrija veliko gradiva za to. Že kraj, kje naj bi se prvič zborovalo, je va-

žen in Ljubljana je bila izbrana, ker je že natorno središče med vzhodom in zahodom, severom in jugom, ki leži v prijazni ravnini okrog od hribov obdani. Razni narodi so ob svojem preseljevanju tod zapustili sledove, za zgodovinarja so tu v resnici klasična tla . . . po stavbah na koleh, obilnih gomilah itd. Na to dá besedo Deschmannu, ki umevno razklada: „o najnovejših najdbah šmarjeških gomil na Dolenjskem.“ Kdor se hoče bolj natanjko, o tem podučiti, naj čita njegov zanimiv sestavek, ponatisnjen iz Tagblatta: „Ueber die heidnischen Hügelgräber (gomile) bei St. Margarethen . . .“, ki se je tudi vdeleževalcem zborovanja razdelil. Tam okrog, pravi, se nahaja veliko gomil pri Družinjivasi, pri Belicerkvi, na zapadni strani Vinjivraha je okrog 32 grobov (tumulus, acervus). Enaki grobi se kažejo pri Toplicah, Žalovcah, za Klevezem. Do zdaj so odkopali 7 grobov pri Mladevinjah. V vseh teh gomilah se ni našel noben skelet (okostje) kakor pri izkopanih na Vačah, a drugih reči in lepoticij se je našlo prav obilno, kakor zlato, kot ozaljšava raznih orodij, mnogo lončenih in steklenih biserov, zadnji višnjevkasti in zelenkasti, potem jantarjeve ovratne vrvice;

tralizma, vendar večine ne morejo doseči. Izbudili pa bi potem novo Hohenwartovo dobo, ker bi dežele zopet začele povdarjati svoje pravice, posebno bi Čehi naglašali svoje zgodovinsko pravo, ter za vselej umaknili se iz državnega zbora.

Mogoče pa je tudi, da bi celo Poljaki in Tirolci zapustili zbornico, in ker se centralisti tega bojé, zato si ne upajo na dan s svojim programom. Tako je tedaj tudi program centralizacije nemogoč, in naši nasprotniki, ki nam neslogo in brez programje očitajo, nemajo sami nobenega skupnega programa, s katerim bi zagotovo zopet večino zadobili.

Naša konservativno-federalistična stranka pa je v glavnih stvareh edina; posebno pa v notrajnih zadevah. Pa tudi v zunajnih stvareh, tako glede okupacije Novega Pazara in v orientalnem vprašanju bodo naši edini; nemško-liberalci pa se bodo zopet razcepili, kakor v prejšnjem zborovanju, ko je prišla ta reč na vrsto.

Naj bi torej naši nasprotniki ne belili si glav, ali smo mi edini ali ne, temveč naj raje spoznajo, da so oni popolnoma nezmožni vladati, ker jim na noben način ni mogoče, sestaviti skupni program in dobiti večino v državnem zboru, kar je gotova le sreča avstrijskih narodov.

O Čehih in Poljaki.

Slovanov je skoraj dvakrat toliko ko Nemcev v Avstriji, zraven pa tudi ti Nemci sami ne pripadajo vsi ustavovernemu taboru, pa vendar vladajo ustavoverni Nemci proti vsi pravici nad vso Avstrijo. Kdor natančno ne pozna naših notranjih razmer v Avstriji, se bo gotovo čudil, kako da je to mogoče, posebno če jemlje v ozir razcepilnost ustavoverne stranke same v razne frakcije. Kdor je pa natančno opazoval naše notranje razmere, bo kmalo vedel odgovor na to vprašanje. Zato namreč, ker Slovani avstrijski nimamo nobenega splošnega programa, in je mrženj med slovanskimi plemeni samimi. Nemškim nacionalnim liberalcem je Bismark očital, da nimajo nobenega skupnega programa, razun upora vladnim predlogom. Pri avstrijskih Slovanih pa do zdaj še skupnega upora predlogom ustavoverne vlade ni bilo; če je vlada bila v za-

dregi dobiti večino glasov, kadar so jej njeni nemški privrženci pomoč odrekli, so gotovo prihiteli ali Poljaki ali Rusini jej na pomoč. Čehi, glavni slovanski narod avstrijski, so pač nasprotovali vsem predlogom ustavovercev s svojo pasivnostjo, a so ravno s tem veliko več škodovali sebi in vsemu Slovanstvu nego koristili. Pasivna politika bi bila še le takrat imela pravi pomen, če bi se je bila poprijela vsa avstrijska slovanska plemena in nemška konservativna stranka, sicer so pa liberalci se le veselili, da Čehov ni bilo v zbor, da jim raznih zá-nje neprijetnih stvari v državnem zboru niso očitali, in tako marsikterega krivičnega djanja ustavovercev ni izvedel svet. Sicer ustavoverci niso preveč rahločutni, pa vendar raji vidijo, da o njih svet preveč slabih stvari ne čuje, vsaj iz političnih interesov. Marsikaj Slovanom protivnega bi državni zbor ne bil mogel dovršiti, ko bi bili vsi Slovani in konservativci složno nasprotovali, morda bi celó druga nagodba z Ogersko ne bila dobila potrebne več ne.

Zdaj se je položaj za Slovane nekoliko zboljšal po zadnjih volitvah, pa vendar le v slučaju, če bodo vsi slovanski in nemški konservativci med saboj složni, če ne, bo lahko nemška liberalna stranka svoje gospodarstvo nadaljevala. Da bi naše težnje vlada podpirala, tega tudi ne smemo za trdno pričakovati; minister Tasffe je pač volitve nepristransko vodil, a Slovanom ni dal še nikakoršnih obljub. Zato je pa treba, da se slovanski poslanci prej sporazumejo v bodočem delovanju v državnem zboru. In kakor čujemo, se že vedejo pogovori med vodji Čehov in Poljakov o prihodnjem postopanju v državnem zboru. Kako daleč so že ti pogovori, nam ni znano, a želeli bi bilo, da bi ne bili brez uspeha. Čehi in Poljaki imajo mnogo poslancev in okrog njih, kakor okrog glavnega središča bi se lahko zbrali drugi Slovani in konservativci. Ko bi Poljaki stopili odločno na narodno slovansko stran, bi bilo to jako koristno za Slovanstvo, in bi imelo velik upliv na notranjo in vnanjo politiko. Dozdaj so v delegacijah vedno Poljaki podpirali Madjarje, tako so poslednji lahko vodili vnanjo politiko, a zdaj, če jih ti zapuste, bode cislajtanska državna polovica dobila več upliva na vnanjo politiko naše države, kar je pravično, ker plačuje večino stroškov

za skupne državne potrebe. V notranji politiki bi pa nemškemu liberalnemu gospodarstvu na veke odklenkalo in slovanski jezik bi dobil potrebno veljavo v šoli in uradu. Zato mi Slovenci želimo srečnega uspeha tem češko-poljskim dogovorom.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 6. avgusta.

Iz **Prage** se poroča, da se bo prihodnji deželni zbor češki gotovo pečal s spremembo volilnega reda za Češko. Ta začetek bo gotovo tudi po drugih deželah izbudil želje po spremembi Šmerlingovega volilnega reda, ki je bolj pravične uredbe toliko potreben! V Kraljevemgradu se je vršila sijajna slovesnost v spomin Rokitansky-u. Na rojstno hišo so mu vzdali kamnito ploščo.

Hrvaška regnikularna deputacija je izdelala svoje predloge. Oni zahtevajo večjo avtonomijo za Hrvatsko in vtelesenje vojne krajine. Madjarom se ti predlogi pač ne dopadajo. Dosedaj so bili Hrvatje zelo pohlevni in so požirali mnoge krivice od strani ogerske vlade, ker niso videli nikjer pomoči. Odkar pa v Cislajtaniji Slovani na površje stopajo, dobili so tudi Hrvatje več poguma, in se ne bodo več tako slepo vklanjali Madjarom, ko do zdaj. V tem oziru vplivajo naše volitve tudi na iztočno polovico države.

Rusinsko glasilo „Slovo“ se bridko pritožuje čez Čehe, da hočejo ti izročiti Rusine Poljakom v pest, in da imajo „slovanstvo“ le na jeziku, ker se ne potegnejo za slovanske Rusine. Čehi zamorejo pa Rusinom odgovoriti, da imajo ti slovanstvo le na jeziku, ker so v državnem zboru vedno s sovražniki slovanstva glasovali.

6. septembra bodo napravili Rusini v Stanislavu tabor, kjer se bodo pogovarjali o svojih narodnih zadevah.

Vnanje države.

Anglija. Liberalna stranka na Angleškem se pripravlja že za prihodnje volitve v parlament. Nedavno sta govorila Hartington in Granville, zdaj pa je objavil Gladstone, voditelj stranke, svoje obtožbe zoper vlado Disraelijevo. Posebno ostro tu biča zunajno

mного reči iz bronza, igle, zapestnice, pasove, pušice itd., nekaj suličnih špic, zboknjenih nožev in bodalo iz železa. Vse te reči tudi pokaže med svojim govorom. — Na to se začne razgovor o tej stvari. W. Obermüller meni, da se iz teh najdenih starin še ne da sklepati na starost in tisto ljudstvo, ki jih je rabilo.

Deschmann omeni, da je že ime Šmarjeta nekako važno gledé prazgodovinskih najdeb. Sestavil si je po diecezanskem šematizmu vse cerkve, ki so posvečene sv. Marjeti ter našel, da tam, kjer se te nahajajo, je v bližini gotovo starinska, ali vsaj rimska naselba. K temu pa razlagaje pristavi dr. Neumann, duhovnik benediktinskega reda, da on iz svojih arheoloških študij z gotovostjo sklepa, da so se cerkve sv. Marjeta, sv. Jurija, sv. Mihaela zidale v krajih prvega pokristijanjenja. Kajti ti svetniki se nam predstavljajo v boju z zmajem, kako so ga premagali in treščili v brezno. To pa ravno znači zmago krščanstva nad poganstvom. Kaj je bilo torej bolj primerno, kakor da so si ljudje, ko so se pokrščanili, izbrali enega izmed teh svetnikov za svojega zaščitnika!

Grof Wurmbbrand misli, ker so se na Kranjskem našle take reči, ktere sicer preis-

kovalcem veljajo za bronzo dobo, iz železa, da so torej iz preetruskične dobe. Obermüller hoče pojasniti, da volovske, bikove glave, ki se nahajajo kot ozaljšave, kažejo na Molohov kult Feničanov in Himbrov, čemur pa dr. Much ugovarja.

Ko si občinstvo izložbo v večje razumljenje ravnokar slišane obravnave ogleda, govori prof. Gurlitt.

Ta profesor graškega vseučilišča bere interesanten sostavek: O lončenih posodah in o razvoji njih ornamentike, ter kaže, da se ozaljšava vrčev in drugih lončenih posod sploh ne naslanja na prirodne predmete, temuč na zglede, ki so vzeti iz tkanine ali pa veznine. Ljudstvo, prebivajoče v krajih, kjer se zdaj nahajajo stavbe na koleh, ki se je posluževalo tako ozaljšanih posod, je se ve že moralo poznati tkanje in vezenje, in je moralo biti na višji stopinji omike; kajti ljudstvo, ki ostane samo pri posnemanju prirodnih predmetov, ni sposobno in se ni povzdignilo do prave umetnosti. Iz kakovosti ornamentike na posodah sme se sklepati tudi na način in razvitost tkanja dotičnega ljudstva, kakor tudi na obliko zaljšave sosebno ženskih oblačil.

Še večjo pozornost obrne ná-se profesor Alfons Müllner, kateri je nedavno obelodanil za slovansko zgodovino prevažno delo: „Emona, archäologische Studien. Laibach bei Kleinmayer 1879. 8°. 342. 7. Tafeln“, kjer z občudovanja vredno marljivostjo, učenostjo in bistroumnim raziskovanjem skuša dokazati, da Emona ni stala tukaj, kjer je zdaj Ljubljana, ampak blizu Iga, kjer so se tudi našle stavbe na koleh. Z veliko vnemo razklada, kako se more na polju antropologije in prazgodovine dospeti do kolikor mogoče zanesljivih rezultatov. Podlaga za kranjsko arheologijo mora biti topografija. Zato se je on veliko let trudil, da si je dokaj gradiva za njo nabral. Sam je obiskoval zbog tega razne kraje naše domovine ter se je v tej zadevi tudi obrnil do mnogo domoljubov, sosebno duhovnov, naj bi mu blagovoljno odgovorili na vprašanja, ktera jim je na posebnih polah tiskana poslal. Njegov poziv ni bil brez uspešen, dosti gradiva je prejel, ki ga je v njegovih nazorih potrjevalo. Pri krajih n. pr. ki slujejo: gradišče, gomila, trnovo, tabor, prezid, pregrad itd. sme se z gotovostjo pričakovati prazgodovinska najdba, med tem, ko imena: grad, graščina.. kažejo le na poznejo,

politiko tega ministerstva. Med drugim pravi: „Mi Angleži se nismo potegovali za svobodo, ampak za tlačanstvo. Vsled naše podpore se ni osvobodila niti ena vas. Srbija, Črnagora, Bolgarija, Grecija, vse so škodo trpele po nas. V tej vojski se je žalibog prvič naša politika tako obnašala, da bi se smelo reči: bolje bi bilo, da angleški narod ne bi eksistiriral. Naša politika nam ni pridobila nobenega naroda kot prijatelja, nasprotno pa smo se zamerili 90 milijonom Rusov, smo med Inde nevaren ogenj mohamedanskega fanatizma zatrosili, in pretrgali smo zvezo s kristjani na Turškem, tako z Grki, kakor s Slovani, akoravno si s tem pri Turkih nismo nič več veljave pridobili. Sedajna naša vlada simpatizira s Turki; pa kaj imajo Turki od teh simpatij? Turčija leži na tleh, onemogla, razkosana, obožana, razmesarjena in novih zgub in nesreč pričakujoča.“ Že iz teh stavkov se vidi, da Gladstone bolj jasno in bolj pravično sodi o turško-slovansk h zadevah, nego sedajni vladar angleški, lord Disraeli Beaconsfield. Želeti bi bilo, da Gladstonova stranka zmaga na Angleškem, ker potem se bo na Balkanu marsikaj z lepa popraviti dalo na korist Slovanom, gnjila Turčija pa ne bo našla nobenega pokrovitelja več. — Dokler ima Anglija še tako plemenito misleče in odkritosrčno govoreče možé, kakor Gladstone, tako dolgo nad njo še ne smemo obupati.

Grška državnica se dosledno pripravlja za vojsko. Posebna pozornost se obrača na vojne ladije ali oklopnice, in je že več taci nov izdelanih. Tudi s torpedi se preskrbljujejo. Denar za to dobiva država od bogatih Grkov izven dežele bivajočih, na Angleškem, Francoskem, v Odesi, v Trstu, v Carigradu itd.

Turčija. V takozvani izhodni Rumeliji ne bo prišlo do reda in miru. Porta zdaj zahteva od gubernerja, da mora turški zastavi čast in spoštovanje pridobiti; Bolgari pa jo povsod insultirajo, kjer jo vidijo, in se bo ta ukaz težko izpeljati dal. Tudi je turška vlada prepovedala gubernerju imenovati se „knez Vogorides“, ampak on mora ostati „Aleko paša“ in pokoren biti sultanu v vseh rečeh, ako hoče to ostati, kar je. Tudi general Vi-

srednjoveško naselbo. Na razločno izdelani karti pokaže pregled starinskih najdeb na Kranjskem in spodnjem Štajarskem, ki se posebno obilno nahajajo ravno na zgodovinsko znanih cestah, ktere so od Ogleja peljale na Kranjsko proti Emoni, tu se ena ločila proti Celju in Ptuj, druga pa po rodovitnejših krajih dolenskih, po zatiški, trebanjski, šentjernejski dolini naprej na Hrvaško proti Sisku.

Opozoril je na to, da mora antropolog pri svojih preiskavah paziti na barvo kože, oči, las, na velikost in kakovost glávine črepinje. Na njegovo prizadevanje so na spodnjem Štajarskem učenci opazovali, pokazalo se je, da se nahajajo črno-, rujavo- in belolasci in ravno tako črno-, rujavo- in belo-(sivo-)oki. V nekterih krajih eni, v drugih drugi prevladujejo. V kraju iste narodnosti se istobarvni nahajajo v ogromni večini.

Na to prebere g. Deschmann razpravo prof. dr. Luschina iz Gradca: „O krajevnih ter osobnih imenih na Kranjskem.“ Trditev njegova, da je bilo nemško prebivalstvo nekdanj na Kranjskem številnejše, kakor zdaj, ko se poslovenuje, zdi se mi dvomljiva; vsakako naj bi zgodovino in jezikoslovci slovenski pazno prečitali referat, ko bo na svitlem, ter ga primerno pojasnili.

(Dalje prih.)

talij je dobil povelje, bolj strogo postopati, zato je Bolgare prav trdo ozmerjal, da Turkom ne dajo miru, in da še vedno mislijo na upor; imenoval jih je celo glupo, svojeglavno ljudstvo. To je Bolgare razkačilo, da so se čez Vitalisa pritožili pri Vogoridesu, češ, „tak človek, ki ga mi plačujemo, bo o nas tako govoril!“ Knez Vogorides je pa sam v stiski med narodom in med turško vlado; edino zavetje ima pri evropski komisiji, in tukaj spet le na dveh udih te komisije, na ruskem in na nemškem Izhodna Rumelija ostala bo provinclja turška, ako se osmanska država še kedaj uredi. Do tega pa ni najmanjšega upanja, ker v Carigradu vse razpada in narobe gre. Vojaki ne dobodo plače in preklinjajo Osman pašo, ki vleče 200.000 piastrov na mesec, vojake pa stradati pusti. Uradniki nečejo delati, ker ne dobijo plače. Mogočniki in paše pa grabijo, kjer se da kaj vzeti, ker slutijo, da dolgo itak ne bo trpelo. Sultan se ne briga za nobeno stvar, in tudi nič ne vé, kaj je napačnega v državi. Posojila iščejo, pa ga ne dobodo, Zdaj se ravno še toliko denarja iz cele države v kup stlači, da sultanu in njegovim babam še ni treba stradati, kmalo bo morda tudi tega zmanjkalo. Paše se masté, ker goljufajo, kjer in dokler morajo, ter si mislijo: za nami potop! Nihče ne misli več na državo in njeno prihodnost, ampak le vsak na sebe. Pri takih razmerah pač ne bo dolgo več životarila turška država, in izhodna Rumelija ter vse druge evropske dežele turškega carstva se bodo osvobodile.

3. avgusta je šel zadnji ruski poik iz Silistre čez Donavo proti domu. Tedaj so se Rusi vendar le držali berlinske pogodbe, in zapadni časnikarji smejo zopet mirno spat.

Bolgarija. Velike roparske čete Grkov in Turkov se klatijo po izhodni Bolgariji, in bati se je, da postanejo toliko bolj predrzne, ker so ruski vojaki 3. avgusta odšli. Grki, tako tisti, kar jih je v Bolgariji, kakor oni v kraljestvu, neprenehoma ščujejo in intrigirajo zoper bolgarsko državo. Prej so bili vladajoči ali vsaj daleč pred Bolgari časteni od Turkov, in Grki kakor Turki so gledali na Bolgare, kakor na tlačane, sužnje ali izvržek človeškega rodu.

Turek je Bolgara davil fizično, Grk pa moralično s svojo pravoslavno vero, s svojim grškim jezikom in grško „kulturo“, ktere stvari je Bolgaru silil, kakor Nemeč svoj jezik in svojo kulturo nam, iz tega namena, da bi se pogrčil ves balkanski polostrov, in da bi se na novo ustanovilo grško carstvo. Razumljivo tedaj, akoravno neopravičeno je fanatično in zegrizeno sovraštvo Grkov do Bolgarov in do njih jezika.

Bolgarski knez bo moral vedno srpo paziti na intrige in zvijače lisičjih Grkov, smrtnih sovražnikov Slovanstva.

Izvirni dopisi.

Z ljubljanske okolice, 5. avg. (O požarih nekoliko.) Zadnje dni je ravno okoli Ljubljane bilo toliko požarov, da je človek skoro mislil, da to ne more drugače biti nego da kdo nalašč zažiga. No, da bi kdo res nalašč zažigal, ni verjetno in tudi ne res, pač pa je žalostna resnica, da se zažiga, čeravno ne nalašč, vsakako pa po taki neprevidnosti, da se še o nesreči ne more govoriti. Neprevidnost, nemarnost — to je, kar povzroča požare ne samo okoli Ljubljane, ampak povsod po kmetih, to bom tukaj prav kratko dokazal.

Največ požarov nastane po otrocih, če

prav se to vselej ne zve, ker otroci sami aif pa njihovi nemarni starši tega nečejo povedati. Starši grede namreč z domá po svojih opravkih, kamor svojih majhnih otrok ne morejo ali nočejo seboj vzeti. Puščajo jih toraj doma, večidel še brez varuha, ker o poletnem času je treba vseh rok za delo; če so večji, jih puščajo zunaj hiše v kakem drugem poslopji, če so pa manjši, jih celó zapirajo v hiše, da se jim kaj ne zgodi in da tatovom vrata niso odprta; za varuha se pušča k večjemu kaka hromova starka ali stavec, ali pa tudi kaka „veča“ punca, ki še ni za drugo delo. Tako otroci sami sebi prepuščeni uganjajo vse, kar jim na misel pride, in če morejo do žveplenic, kar zdaj ni ravno težko, zakurijo kje, ker se jim to fletno zdi, in ogenj je kmalu v strehi. Zato se res tako pogosto zgodi, da začne goreti, ko so ljudje ravno na polji.

Nauk iz tega je lahko posneti, namreč: Ljudje naj ne puščajo otrok brez varstva domá in če jim že nimajo koga sposobnega dati za varuha, naj jih raji sabo jemljejo na polje, kamor vendar ni predaleč zá-nje; vsaj so potem lahko brez skrbi, da otroci ne bodo nič hudega storili, pa se tudi njim ne bo nič hudega zgodilo po živalih itd.

Drugi vzrok je tisti nesrečni tobak. Zdaj je že taka navada, da vsak kadi, če ne cigare, vsaj iz lule. Mlatič mlati s pípo v ustih, hlapec jo žuli, če nastilja in poklada živini, reže škopo, spravlja mrvo, če hodi pod slamnato ali opečno streho. Kako lahko pade kak otrinek v suho robo, če tudi še gorečih žveplenic brez vse skrbi tje ne meče! Res pride na ta način veliko požarov, če se tudi ne zve, ker samega sebe ne bo nihče izdal, ako ni bilo prič. Enako neprevidno se ravna povsod z lučjo, kar je tem nevarneje, ker so zdaj zeló jeli žgati petrolej, a ne vedó še, kako se mora ravnati s tem oljem. Pač je postava o tem stroga, ali kdo gleda ná-njo razen žandarjev! Teh pa ni zadosti in tudi ne morejo povsod biti, in tako je v tem obziru pri nas res še žalostno.

Tretji vzrok so peči in ognjišča. Če človek stopi v leseno in s slamo pokrito kmetiško hišo, se kar čudi, da ni davno že pogorela. Peč je navadno zaprta z lesenim pokrialom, nad njo je nekoliko oboka z moltra ali celo le z blata, pa saje so tako debele, da tega že ni več videti. Nad tem tanjšim obokom je streha brez dimnika, dim si išče poti le po luknjah v strehi narejenih in okadi vse podstrešje tako, da če se plamen vtrga ali saje nad ognjiščem vnamejo, je hipoma vse poslopje v ognji, na gašenje še več misliti ni. Misli si k vsemu temu še neprevidnost žensk pri ravnani z ognjem in navado, da se drva za prihodnjo podkuritev suše večkrat v peči tik žerjavice in čudil se boš, da ni požarov po kmetih še veliko več.

Nesreča je toraj lahka, a pomoč težja. Najboljša pomoč zoper nesrečo so pač zavarovalnice, kterih je zdaj že res toliko, da mora vsak že vedeti zá-nje. Zato se marsikdo res čudi, če v vsakem požaru sliši, da toliko in toliko ljudi ni bilo zavarovanih, in se potem jezi zavoljo nevednosti ali nemarnosti našega kmetiškega posestnika. Toda le počasi, preuagla sodba ni vselej pravična, vsaj tu je krivda na obeh straneh, jaz bi rekel, da so temu krive zavarovalnice ravno toliko, kolikor kmet.

O zavarovalnicah v občé veljá pregovor: „ni vse zlato, kar se sveti“, v prvi vrsti, zato pa manjka najpotrebnejše reči, zaupanja do njih. Za popotne agente in celó za zastopnike so namreč prepogosto nastavljeni ljudje dvomljive, da ne rečem celó omadeževane pretek-

losti, katerim bi človek ne verjel besedice, ne zaupal groša. Zato taki pri vsi svoji zgovornosti ne opravijo veliko in več posestnikov ostane nezavarovanih, ki bi se zavarovali, če bi imela zavarovalnica vrednejše zastopnike in nabiralce.

Drugi vzrok je nepoštenost nekterih zavarovalnic, oziroma njihovih glavnih zastopnikov. Kmet se je pač zavaroval recimo za 500 gld., kolikor je njegovo pohoštvo vredno; ali ko pogori, pridejo cenit vsak ostali na pol ogoreli cvek, vsak ostanek zidovja itd. in potem pravijo: „ti imaš škode le 300 gld., te boš dobil.“ Pa da bi dobil še vsaj te! Ne dobi jih, tu je še toliko komisijskih, cenilnih, popotnih in Bog vedi še kakih drugih stroškov, ki se mu odtrgajo, in prav vesel sme biti, če dobi čez dolgo časa 250 gld., pa mora od teh plačati še inserat v razne časnike, v katerem se družbi zahvali za točno izplačanje zavarovalnine in to društvo priporočati drugim. Po tem — se ve da — zavarovanje ni taka dobrota, kakor bi človek mislil.

Tretji vzrok je splošna revščina. Jaz nikakor ne pretiram, če rečem, da je mnogo mnogo kmetijskih posestnikov, ki še tistih par krajcarjev, kar bi jih morali plačevati za zavarovanje, ne morejo na stran spraviti. Zato se marsikteri ne upa zavarovati, marsikteri pa s plačilom zaostane in tako tudi nič ne dobi. Le malo je takih, ki se z gole trme in nemarnosti ne zavarujejo, pa bi se menda tudi, če bi zgoraj omenjenih napak pri zavarovalnicah ne bilo in bi videli, da vsak res vse dobi, kar mu po pogodbi gre.

Iz Vrhnike, dne 1. avgusta. Imeli smo zopet strašen požar. Preteklo nedeljo popoldan okoli pol šeste ure se zasliši spet strašen glas: „ogelj! ogelj!“ In res čez nekoliko trenutkov švigne plamen kviško in predno pol ure preteče, stoji že 30 poslopij v ognju. Na zadnje se od prevelike vročine vname še streha na zvoniku in na cerkvi sv. Lenarta, in s to žrtvijo je bila vsa katastrofa končana, ker zdaj se je dež vliil, in rešena so bila vsaj druge poslopja, katerih se je že tudi ogelj prijemal.

Tako še ni pet let preteklo in že je na naši Vrhniki 110 poslopij pogorelo!

Zdaj pa oglejmo posestnike teh pogorišč, kdo so? kaj so? Veči del so ubogi reveži, siromaki, ki so se z uboštvom in revščino vedno borili, in si zavoljo siromaštva boljših, trdnjših, varnejših prebivališč niso mogli napraviti. Stoletja so mirno v svojih hišicah bivali, pazili so na ogenj, ker so dobro vedeli, koliko nevarnost njih hišicam od njega preti, ali kaj pomaga vsa njih pazljivost? en nesrečen trenutek jim je ognjenega petelina na njih slamnate strehe poslal, ta je od strehe do strehe skakal hitro tako, da so se v marsikteri hišici zamogli srečne šteti, da so nago življenje iz nje odnesli, na rešetitev drugih reči misliti ni bilo. In ko so se drugo jutro povrnil na svoja pogorišča, niso našli drugega, kakor od ognja vse oblizane stene, razbite peči in sem ter tje kak železen žebelj, ktereга ogenj ni mogel požreti. In število takih revežev, ki so prišli ob vse, ni majhno. Se bomo li zdaj še čudili, ako se od vseh strani čuje jok in stok nesrečnežev, ki so še to malo, kar so imeli, zgubili!

Ker mi gre nesreča mojih že v tretjič tako hudo zadetih revežev posebno k srcu, povzdignem kakor pri lanskem in prejšnjem požaru, tudi zdaj že tretjič svoj glas in prosim vse blage duše, ki jih je božja previdnost z obilnejšim časnim premoženjem obdarovala, naj se usmilijo naših revnih pogorelcev in naj

blagovolijo kak dar jim poslati. Zavest, da so marsiktero obupajoče srce podprli in potolažili, marsiktero solzo izbrisali, jim bo z nebeško sladkostjo že tu njih blaga srca napolnila; najlepše plačilo jim bo pa On dodelil, kateri pravi: „Kar koli boste svojemu najmanjšemu bratu storili, bom sprejel in poplačal, kakor da bi bili meni samemu storili.“

M. Šlibar, dekan.

Domače novice.

V Ljubljani, 7. avgusta.

(Izhod v Litijo) napravijo v nedeljo 10. t. m. pevci ljubljanske čitalnice s svojo zastavo in tem se bo pridružilo gotovo veliko družih Ljubljančanov. Skupni odhod je z mešanim vlakom zjutraj ob petih, v Litiji je zjutraj in maša, pri kateri pojo ljubljanski pevci, potem gre družba v Šmarten in od tam ogledat si Valvazorjev grad Wagensperg. Ko se vrne, je zabava v Šmartnem, zvečer se pripeljemo z mešancem v Ljubljano nazaj. Ni dvomiti, da se bo tega izhoda udeležilo veliko Ljubljančanov, ker bo zabava gotovo prijetna in je kraj lep.

(150 gld.) je ministerstvo razpisalo nagrade tistemu, ki izdá ubijalca dr. Kraussa v Loki ali dá taka naznanila, da bo mogoče najti ga.

(Iz odborove seje družbe kmetijske 3. dne t. m.), kateri je predsedoval baron Wurzbach, je došlo „Novicam“ sledeče poročilo. Gališka družba kmetijska vabi našo družbo v skupni shod vseh kmetijskih družeb na Dunaj, v katerem naj bi se svetovalo in določilo: kaj naj bi družbe kmetijske skupno prihodnjemu državnemu zboru na srce položile o zljajšanji težav, ki tarejo kmetijstvo, — ktere postav naj bi se preuredile, ktere na novo osnovali; odbor je sklenil, naznaniti družbi gališki, da se družba naša rada udeleži nasvetovanega shoda, ako bo med zborovanjem državnega zbora, in je pritrtil vsem 5 nasvetom gališke družbe, pa tudi predlogom dr. Bleiweisovim, naj družba naša tudi povdari nujno potrebo, da se 1) gozdna postava presnuje tako, da bode pravična živinoreji, a ne enostransko samolesoreji, 2) da nemudoma dobimo postavu zoper oderuhe, ki oderajo tudi kmeta. — Gosp. Murnik je poročal o premembi pravil (štatut) družbe kmetijske, po kateri se ima pravilom njenim privzeti poseben odsek za konjerejo v ta namen, da v prihodnje tudi družba kmetijska prevzame opravila razpuščene c. k. deželne komisije konjerejske; — sklenjeno je med drugim bilo, da še ta mesec se samo za ta prestroj družbinih pravil skl.če izredni občni zbor družbe kmetijske. — Gosp. Tomažu Hitzu, ki je jako marljivo in umno poleg tominskih sirarij vodil tudi napravo naših bohinjških, ki pa koncem letošnjega leta zapusti Kranjsko in Goriško, se dá toplo zahvalno pismo za njega vspešno delovanje, po katerem je bohinjški sir dobil dobro ime po daljnem svetu. — Gospodarskemu društvu hrvatskemu se vstreže z naznanilom krajev, kjer se nakupujejo goveda žlahnega muriškega in belanskega plemena po izkušnjah g. odbornika Seuniga in g. Lasnika.

(Vnovič požar.) V Trzinu je zgorelo v torek 16 posestnikom 26 poslopij.

Razne reči.

— Nov list. V Trstu izšel je 2. avg. nov list v italijanskem jeziku, po imenu „L'Inevitabile“ pod uredništvom P. Franka. List misli samo od oznanil životariti in se bo za stonj razdeljeval. No, mislimo, da ta muha ne bode dolgo živela.

— Meteor. Iz Saksonije poroča se, da je v noči od sobote na nedeljo meteor pal. Videli so ga v Plavnu, v Draždanah, v Zvikau in Greizu. Tudi v Lipsiji so to prikazen občudovali in od tod piše: Po noči ob 2 uri je, šedši domov, nenavadna svitloba moj pozor vzbudila, pogledal sem proti nebu. Samo en trenutek mislil sem, da je to polna luna, kar sem videl, sosebno ker je svitloba bila popolnoma mesečoj enaka, takoj pa sprevidel sem svojo zmoto in sicer na čudnem premikanji prikazni od juga proti severu. Kakih 4 do 5 sekund videl se je meteor; šel ni posebno hitro nad nami in sicer v ravni črti; in je zginil, ako se ne motim, iskre delajoč.

— Iz Moskve se poroča: Tukajšna policija iskala je te dni neko deklico Olga Sobjeslavsko, o kateri so sumili, da je ud nihilistične zveze. Po dolgem trudu izvedla je policija njeno stanovanje in v noči 25. julija hoteli so je zapreti. Tisti dan vzdignil se je iz nekega vrta balon, v katerem sta bila dva moža in ena deklica. Deklica je bila Olga Sobjeslavska, kakor se je pozneje skazalo. Balon pal je pol mile od Moskve na polje. Sledú o deklici ni.

— Zasebniku dr. Viljemu Krausu na Dunaju je sodnija za 40 dni stanovanja preskrbela ali ima pa 200 gld. plačati, in sicer zaradi zakotnega doktorja (Winkelschreiberei). Tudi Dr. si je iz lastne moči pridejal.

— Na Ruskem protestirajo Nemci da se upelje v Livlandu, Kurlandu in Estlandu ruski jezik v šole in urade. Mi Slovenci pa še ziniti ne smemo in že nas pečujejo da je groza.

— Volčji lov. „Agr. Ztg.“ se poroča, da se bode 5. avgusta v gozdu „Kraljevački jug“ vršil lov. Prebivalci vasi Kraljevac se že delj časa pritožujejo, da je v imenovanem gozdu sila volkov, vsak dan vidijo cele črede volkov v okolici.

Zahvala.

Bogu vsegamogočnemu se je dopadlo 1. avgusta t. l. sina oziroma brata

Julija

na Slapu pri Vipavi izšolanega v 21. nadepolnem letu njegove starosti iz začasnega v večno življenje, previdnega s sv. zakramenti, poklicati. Vsem tistim, kateri so ga v njegovi dolgi bolezni z besedo ali djanjem tolažili, in ga do mrzlega groba spremlili, izreka žalujoča rodbina najtoplejšo zahvalo.

Črnomelj 4. avgusta 1879.

Ivan Kolbezen, oče.

Rozalija Kolbezen, rojena Traven, mati.

Zmagoslav, }
Albert, } bratje.
Rudolf, }
Pavla, }
Zofija, } sestre.
Ivanka, }

Naznanilo.

S tem naznanjam, da sem se danes zopet v **stacuno preselil**, katero sem pred štirimi leti **moral zapustiti**, ker sem to hišo zdaj kupil.

Tudi v tem prostoru si bom po vsi moči prizadeval s poštenostjo, dobrim blagom in najnižjimi cenami moje častite kupce najbolje zadovoliti in si ohraniti zaupanje, katero so mi do zdaj skizovali.

V Škofji loki dne 28. julija 1879.

J. N. Koceli.

Telegrafične denarne cene 6. avgusta.

Papirna renta 67.15 — Sreberna renta 68.30 — Zlata renta 78.60 — 1860letno državno posojilo 126 — Bankine akcije 832 — Kreditne akcije 241.60 — London 115.10 — — Ces. kr. cekini 5.48. — 20-frankov 9.25.

J. Blažnikovi nasledniki v Ljubljani.